

pokoji Martin Hočevar v Krškem na Dolenjskem, imamo Slovenci doslej edinole v Postojni slovensko deško meščansko šolo. Družba sv. Cirila in Metoda nam torej ustanovi drug tak zavod tu ob Adriji, kjer je potreba take šole že stara, ali je nismo dobili zaradi znanih razmer. Družbi sv. Cirila in Metoda smo dolžni Slovenci za ta čin iskreno hvalo, ki jo ji moremo izraziti s čim večjo podporo, katere je potrebna posebno v sedanjih časih.

O pomenu in veljavi izobrazbe na meščanskih šolah, ki je v šolskih predpisih natančno določena, izpregovorimo o priliki kaj več, za danes le naznanjamo starejšemu tržaškemu slovenski mladini, da imamo eno stopnjo učnih zavodov več na razpolago, ter je sedaj dolžnost staršev, skrbeti za to, da se bodo naši dečki tudi okoristili tega zavoda.

— **Priridev ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda** dne 5. t. m. je privabila toliko občinstva v gledališčno dvorano, da je bila nabito polna in jih je še mnogo moralo oditi, ker niso dobili prostora. — Po »Edinosti« posnemamo: Vzored so izvajali učenci Ciril-Metodovih šol z enakim velikim uspehom, kakor na sijajno uspeli proslavi cesarjeve 67letnice. — Večer se je otvoril z Adamičevim venčkom narodnih pesmi s spremljevanjem klavirja in harmonija. Učenci so izvajali z navdušenjem, ki je lastno Slovencu, kadar poje svoje narodne pesmi. Druga točka so bile slovenske koroške narodne pesmi, ki jih je harmoniziral O. Dev. Ti mešani zbori so se peli s pomnoženimi pevci Matičnega zbora. To je bil prvi poizkus, kako bo donela slovenska narodna pesem, izvajana z otroškimi glasovi v skupnosti z izvežbanih pevci. Poizkus se je imenitno posrečil in želeli je, da se to nadaljuje. Otroški sveži glasovi so se kaj lepo ujeli z onimi odraslih bodi v intonaciji ali prednašanjem. Prav srečno je bil izbran dramski prizor O. Zupančiča: »Razgovor«. Ganiilo je občinstvo, ko je mali sinček tožil materi, da očeta ni toliko časa domov. Ta prizor je bil izveden s presenetljivo točnostjo, čuvstvenostjo in razumevanjem. Zopet so nastopili mladi pevci. Proizvajali so tri Adamičeve enoglasne zbere s spremljevanjem klavirja. Kdor pogleda v »Novih Akordih« izšle zbere: »Zapilaj južec«, »Padajo snežinke«, »Molitev« in »Tepežno pesem« — vidi takoj, da so to moderne skladbe, ki zahtevajo od izvajalca veliko rutine, tehnike in izvežbanega glasu. Otroci so vse težkoče z neverjetno lahkoto obvladali, na čemer gre zasluga neumorne mu študiju. Vodil je vse pevske točke tovariš Karel Mahkota. Njemu se ima ženska podružnica zahvaliti za ta lepi moralni uspeh. Sodelovala sta tudi pri harmonijah fof. Ciril Petrovec in pri klavirju tov. Avg. Waschte. Naša Utva je spisala nalašč za to priliko igro s petjem v dveh dejanjih: »Mlada prostovoljca«, kaj primerno za sedanje čase. Učiteljice Ciril-Metodovih šol so z veliko vneto nastudirale to ne lahko igro. Vsi izvajalci so nastopali s točnostjo in sigurnostjo, da se je bilo tem otrokom čuditi. Igra je popolnoma uspela. Občinstvu se je na obrazih izražalo veselje, ko je videlo, kako se ta naša deca lepo razvija pod vodstvom svojih učiteljev in v naši narodni šoli. Tudi sinočni večer je pokazal, kako so se take prireditve priljubile našemu občinstvu, in le želeli je, da se tako vzgojevalno delo nadaljuje tudi zato, ker se s tem vzdržuje in krepi toli potrebna zveza med šolo in domom. — **Ponovitev dne 7. t. m.** je uspela moralno še veliko lepše, nego prva. Pevanje je bilo še eksaktnije, in so otroci nastopali s presenetljivo sigurnostjo. Otroško petje bi se težko moglo povzpeti na večjo višino. Za pevovodjo tov. Mahkota je bila prireditev pravi triumf, ki ga je sankcioniralo občinstvo z entuziasmičnim aplavzom. A došlo mu je tudi vidno priznanje za njegov trud. Poklonjen mu je bil primeren lep dar z nagovorom deklice, ki mu je izrekla zahvalo za njegovo požrtvovalnost ter izrekla prošnjo, da bi nadaljeval s tem vzgojevalnim kulturnim delom. Tudi obisk je bil dober. Računamo, da sta obe prireditvi prinesli kakih 800 K za podružnico, oziroma ubožne otročiče, kar daje — če uvažujemo nizko vstopnino — tudi našemu občinstvu najlepše izpričevalo požrtvovalnosti in lepšega smisla za narodno delo na polju kulture. — **Ciril-Metodovo učiteljstvo se pač dobro zaveda svoje naloge, da vzgaja poverjeno mu mladino z vso zavestjo svoje moralne odgovornosti.**

— **Poslanec Dohernig v Trstu.** Dne 8. marca t. l. se je vršilo v Trstu zborovanje, ki ga je sklical znani poslanec Dohernig in ki se ga je udeležilo 150 nemških zastopnikov; vsi stanovi, vsi poklici v Trstu in vsem Primorju so bili zastopani. Na zborovanju so govorili o potrebi kolikor mogoče ozke gospodarske zveze med osrednjima državama, taka zveza se je

označila za življenjsko potrebo obeh v bodočnosti in da je taka zveza tudi v posebnem interesu procvita Trsta in prometa na Adriji. Zastopniki so izrekli dalje tudi nujno zahtevo, da se morajo strniti vsi Nemci brez razlike politične smeri in socialne vrste v skupno složno delovanje v doseg svojega smotra, ko treba v velikih sedanjih trenutkih našo domovino notranje nanovo zgraditi in ustvariti tudi nemškemu narodu v Avstriji temelje za veljavo, ki mu pristoja.

— **V počeščenje spomina** pokojnega Antona Godine daruje katinarsko učiteljstvo 20 K zapodružnico CMD v Lobjanju.

— **V Sv. Križu ob morju** se je šolska veselica dne 5. t. m. sijajno obnesla. Vse točke vzporeda so se izvršile v splošno zadovoljnost. Med posameznimi odmori je sviral vojaški orkester. Navaš ljudstva je bil tak, da nikdar kaj takega. Premnogo oseb civilnega in vojaškega stanu je moralo oditi, ker je bila obširna dvorana polna do zadnjega kotička. Da je bilo temu res tako, dokazuje dejstvo, da je čistelega dobička 400 K. — Po vzporedu se je zapela cesarska himna. K sklepu se je zahvalil šolski vodja vsem navzočim za mnogoštevilni obisk veselice, katere ves čisti dohodek je določen v korist vdovam in sirotam v vojni padlih in oslepelih vojakov. Splošna želja je, da bi šolska mladina priredila še kako tako veselico. — Šolski vodja tovariš Emil Pakiž izreka srčno hvalo vsem onim, ki so na katerisibodi način pripomogli, da se je prireditev tako dostojno izvršila!

— **Za hrabre branilce** ljubljene našega Primorja je darovala slovenska barkovljanska šola: 9 srajc, 9 parov spodnjih hlač, 1 prevlako, 5 večjih krp za obveze in veliko množino drobno narezanih izrezkov za blazine.

— **Za vodstvo poslov** osrednjega odbora za varstvo mladine in oskrbo otrok se po nalogu namestnika ustanovi pri namestništvu poseben urad.

— **Umrli je v Škednju** tamošnji posestnik g. Anton Godina-Pačol. Pokojnik je bil obče spoštovan mož in značajan rodoljub. Svojo družino je vzgojil v strogo narodnem duhu. Hči Marija je učiteljica v Škednju in soproga šolskega voditelja na Katinari, tovariša Cirila Valentiča, sin Leander, ki je tudi učitelj, pa se nahaja sedaj na severnem bojišču, a tragično je, da mu ne vedo naslova. Hčerka Karmela pa je soproga Silvestra Godina-Kudriča, člana znane kremenite družine v Škednju. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin, a žalujoči rodovini naše iskreno sožalje!

Istrske vesti.

— **Društvo staršev v vojni padlih vojakov so ustanovili v Pazinu.** Namen društva je, častiti spomin padlih. Društvo daje staršem tudi svet in podporo v vseh pravnih in finančnih zadevah, ki jih povzroča izguba sinov. Društvo okraši spomladni grobove padlih ter pošilja v to svrhu vojakom na fronto cvetična semena. Predsednik društva je M. G. Marpero.

— **Voditeljica italijanske šole** za otroke beguncev v Celju je Albina Jurasova, strokovna učiteljica iz Pulja.

— **Iz srbskega ujetništva** — v Italiji. Učitelj Josip Trošt iz Podgrada v Istri, doma iz Podrage, se je nahajal v Nišu kot vojni ujetnik. Sedaj je na otoku Asinara v Italiji. Dopisnica, ki jo je odposlal, je datirana 6. februarja, a dospela je na mesto dne 11. marca. Med drugim piše: »Počutim se še dovolj dobro in ne mislim več na slabo. Je bilo sedaj dosti. — Pozdrav vsem znancem!«

Splošni vestnik.

Nezakonski otroci. Konservativni list »Lokalanzeiger« v Berlinu piše v številki z dne 5. februarja t. l.: »Ako država potrebuje otroke, zakaj pa potem še prezirajo nezakonsko mater in nje otroka? Ta krutost naj vendar že preneha! nečem govoriti v prilog nenravnosti — toda naše npravstvene zakone bi bilo treba izpremeniti. Zalostno je, da tako bitje vse žive dni zaničujejo, ker ima otroka. Saj je bila samo človek, in to ne sme biti nikdar sramota! Zakaj se morajo dekleta, ki jim je odrečena sreča zakona, odpovedati svojemu zvanju in svoji najsvetejši pravici — materinstvu? Posest enega otroka more utešiti neskončno hrepenenje, ki živi v vsaki zdravi ženi. Vsak poklic je le pomoček v silo — najboljše in najvišje v življenju moramo pogrešati. Mislim, da bi treba dekletu, ki s petindvajsetim letom še ni omožena, priznati pravico do otroka. Vendar bi morala država za takega otroka na-

kazati letno vzgojni prispevek. Predvsem pa se mora nezakonski materi odvzeti sramota! Kdo ima pravico, da vrže kamen, ako ni bila šibka žena enkrat močnejša? Zakaj pa na možu ne ostane madeža, celo tedaj ne, ako je njegovo telo oskrnjeno z boleznimi? Res gre jako čudno po tem svetu! Podpisana bi se veselila, ako bi njena izvajanja pri tem ali onem zbudila pritrjanje. Dekle, ki je mati, lahko moralno višje stoji kakor marsikatera zakonska žena. Zakaj vsak zakon ni moralen!« — Podpisana je »Schwester M.« — V berlinskem listu »Nationalzeitung«, v glasilu imovitejšega meščana, piše znani pisatelj Herman Kienzl: »Moral je priti čas, kakršen je današnji, čas moritve molkih, da je mogla splošno, brez razlike spolno-moralnega načela dobiti priznanje absolutna vrednost otrokova. Na seji pruske poslanske zbornice se ni noben govornik, niti zastopnik vlade, niti kak poslanec, nekoč od zlobne legitimne prevzetnosti ustvarjene razlike med zakonskim in nezakonskim otrokom niti najrahlejšo dotaknil. Tudi drugod so padle plahotne zaklopnice, in vojno skrbstvo priznava načela, ki bi že davno morala biti sveta. Saj je resnično človek, ki bi nedolžnemu otroku zaradi njegovega nezakonskega rojstva dal trpeti, ali norec ali hudodelec! Kar je vojna, stvarnica neskončne nesreče, dala dobrega, nam ne sme mir v bodočnosti pokvariti! S predsodki in predpravicami gotovih slojev in stanov, ki bodo za vedno zlomljeni, ko se vrne ljudska vojska domov, morajo tudi izginiti monopoli zakonskega in zapostavljanje nezakonskega otroka! Gorje kratkemu spominu, ki bi morda zopet hotel pozabiti, zakaj so v vojnih dnevih mesto Berlin tako glasno slavili! Slava je veljala njega bogastvu otrok, njega neprosojnemu bogastvu otrok!« — V svojem postnem pastirskem pismu je rekel dunajski nadškof Piff: »V očigled velikim vrzelim, ki jih je vojna zasekala v našem prebivalstvu, se že dvigajo glasovi s predlogi, da naj se te vrzeli izpopolnijo na način, ki svetost pojma katoliškega zakona na brezstiden način oskrnja. Brezčastna dekleta naj bodo častivrednim ženam popolnoma enaka...«

Papež za mir. Papež je naslovil na generalnega vikarja, kardinala Pompilija, pismo, ki pravi v njem, da s krvavečim srcem motri bratomorni boj ter da je ukrenil korake, da bi se temu boju napravil konec. Toda zaman! Zopet povzdiga svoj glas proti vojni, ki se zdi kot samoumor civilizirane Evrope. Vsako sredstvo, ki dovaja do smotra, je zaželeno. Neka po-

božna dama je predlagala, naj bi se v predstoječem postnem času združili duševno k molitvi in pokori, da bi izprosili konec strašne nadloge. Papež zaupa, da se verniki v vseh vojskujočih se deželah združijo k molitvi in pokori, da prosijo Boga za mir. Vsem, ki molijo, podelja apostolski blagoslov!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Tovariš Ivan Schmeidek, predsednik naše »Jubilejske Samopomoči«, vse tovariše presrečno pozdravlja z italijanskega bojišča.

I. Š. v R.: Drugo porabimo prihodnjič. Pozdrav!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 29. febr. 1916 K 30.391-83.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/5. do 1/6. ure popoldne.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta najmodernejše in najtrpežnejše klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Čevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne danar.

Meseca avgusta izide bogato ilustriran cenik.

Umetna knjigoveznica

IVAN JAKOPIČ

LJUBLJANA, Frančevo nabrežje šte. 13

se priporoča slavemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih knjigoveških del, cenjuim gosp. trgovcem za izdelovanje vzornih knjig, vzornih kartonov, komičskih knjig za potovalce po tviskih cenah in sl. uradom za trpežno in močno vezanje protokolov. — Izvirne platnice za vsakovrstne slovenske knjige, vezanje knjig za bralna društva, čitalnice in knjižnice po nizki ceni. — Tiskanje pogrebnih trakov in društvenih znakov s krasnimi modernimi črkami. — Postrežba točna, delo solidno.

Najboljši pripomoček za priučenje

:: nemškega jezika je ::

Tumlirz „Nemška jezikovna vadnica za nenemške šole“.

Izdaja v 3 zvezkih:

I. zvezek

75 strani z 32 podobami, cena vez. K —80

II. zvezek

136 strani s 14 podobami, cena vez. K 1-20

III. zvezek

180 strani s 37 podobami, cena vez. K 1-80

s slovenskim besednjakom

k I. zvezku
23 strani, cena broš. 20 h

k II. zvezku
61 strani, cena vez. 40 h

k III. zvezku
85 strani, cena vez. 50 h.

Sestavil učitelj Andrej Rapè v Ljubljani.

Založil F. Tempsky na Dunaju.

Dobiva se v vseh knjigarnah.

Preizkusni izvodi za vpeljavo šol. vodstvom brezplačno!